

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

**DOLNOŚLĄSKA
INSTYTUCJA
POŚREDNICZĄCA**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

**Najczęściej popełniane błędy przy doborze
wskaźników podczas ubiegania się o wsparcie w
ramach działań 1.1,1.2,5.1 i 5.3 – jak się ich ustrzec?
– poradnik Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej**

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW PROJEKTU

Wskaźniki realizacji celów projektu obrazują, jakie zmiany zaszły w przedsiębiorstwie w związku z realizowanym projektem. Wskazują zarówno bezpośrednie efekty (np. zakupione środki trwałe), jak i oddziaływanie na najbliższe otoczenie (np. zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów). Należy wybierać wskaźniki, które są bezpośrednio związane z realizowanym projektem. Wszystkie wskaźniki muszą być mierzalne i możliwe do zweryfikowania. Nie należy wybierać wskaźników zbyt skomplikowanych, niemożliwych do policzenia i sprawdzenia.

Wskaźniki powinny być logicznie powiązane z charakterem projektu oraz jego celami, ponieważ są one narzędziami pomiaru efektywności i skuteczności realizacji projektu.

W celu monitorowania wdrażania projektów oraz oceny ich wykonania wyróżnia się:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

WSKAŹNIKI PRODUKTU

Wskaźniki produktu to wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Wybrane przez Wnioskodawcę wskaźniki muszą być dostosowane do celów realizacji projektu, a ich wartość liczbowa odpowiadać poszczególnym zapisom wniosku o dofinansowanie. Jeśli w ramach projektu planowane jest utworzenie miejsc pracy, zakup środków trwałych i wprowadzenie nowych produktów na rynek, należy wybrać wskaźniki obrazujące te efekty.

W ramach poszczególnych działań wdrażanych przez Dolnośląską Instytucję Pośredniczącą Wnioskodawcy mogą wybrać następujące wskaźniki produktu (w podziale na wskaźniki Regionalnego Programu Operacyjnego, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz dodatkowe wskaźniki):

Kod	Typ	Nazwa	Jednostka	Oznaczenie	Definicja
DZIAŁANIE 1.1 RPO WD					
1	produkt	Liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących realizacji projektu	szt.	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje ile środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych zostanie zakupionych przez przedsiębiorstwo w związku z realizowanym projektem. W rozumieniu Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 z późn. zm.:</p> <p>WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE – to zakupione przez przedsiębiorstwo, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby przedsiębiorstwa, w szczególności:</p> <p>a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, c) know-how.</p> <p>ŚRODKI TRWAŁE - to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby przedsiębiorstwa. Zalicza się do nich w szczególności:</p> <p>a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, c) ulepszenia w obcych środkach trwałych.</p>

1a	produkt	Liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących realizacji projektu w tym służących B+R	szt.	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje ile środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (w rozumieniu Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 z późn. zm.) zostanie zakupionych przez przedsiębiorstwo w celu prowadzenia prac B+R.</p> <p>DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA (B+R) - działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.</p> <p>PRACE B+R dotyczyć mogą badań przemysłowych, eksperymentalnych prac rozwojowych oraz powiązanych z nimi badań podstawowych.</p>
2	produkt	Powierzchnia całkowita wybudowanych/zmodernizowanych budynków służących wdrożeniu projektu	m ²	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje, jaka powierzchnia budynków lub budowli została wybudowana lub zmodernizowana w związku z realizowanym projektem. Wszelkie prace powinny być prowadzone zgodnie z prawem budowlanym.</p>
349	produkt	Długość wybudowanych/zmodernizowanych instalacji służących wdrożeniu projektu	m	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje długość wybudowanych i zmodernizowanych instalacji służących wdrożeniu projektu.</p> <p>INSTALACJA rozumiana jest, jako stacjonarna jednostka techniczna, w której prowadzona jest jedna lub większa ilość działalności oraz wszystkie inne bezpośrednio związane działania, które mają techniczny związek z działalnością prowadzoną w tym miejscu przez przedsiębiorcę.</p> <p>Instalacja jest jednostką techniczną zawierającą drobiazgową listę rodzajów urządzeń, które należy traktować, jako taką właśnie jednostkę, zaprojektowaną i technicznie skonstruowaną w celu prowadzenia żądanych rodzajów działalności.</p> <p>Stacjonarna - znaczy, iż instalacja powinna być stacjonarna jako całość – czyli nieprzenośna z jednej lokalizacji do drugiej – co jednakże nie wyklucza spod regulacji zakładu i urządzeń, które można użytkować w ramach instalacji jako sprzęt poruszający się.</p>

3	produkt	Powierzchnia całkowita wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury uzdrowskiej	m ²	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje całkowitą powierzchnię powstałej i zmodernizowanej w wyniku realizacji projektu infrastruktury uzdrowskiej. Wszelkie prace powinny być prowadzone zgodnie z unormowaniem w aktach prawnych regulujących daną dziedzinę działalności (np. prawo budowlane, itd.). INFRASTRUKTURA UZDROWSKOWA – infrastruktura położona na terenie uzdrowska, do której dostęp jest oferowany na jednakowych warunkach dla wszystkich zainteresowanych, obejmuje m.in. obiekty uzdrowskie, urządzenia lecznictwa uzdrowskiego (np. pijalnie uzdrowskie, tęźnie, inhalatoria, uzdrowskie baseny kąpielowe itp.).
4	produkt	Liczba laboratoriów utworzonych w przedsiębiorstwach	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę laboratoriów utworzonych w przedsiębiorstwach, które prowadzą badania B+R lub wykorzystują wyniki badań w prowadzonej działalności. LABORATORIUM jest rozumiane, jako wyodrębnione technicznie i organizacyjnie pomieszczenie wyposażone w odpowiednią aparaturę, przeznaczone do wykonywania badań i analiz.
350	produkt	Liczba uruchomionych i/lub zmodernizowanych działów B+R w przedsiębiorstwie	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę uruchomionych i/lub zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu działów B+R spełniających wymogi prawne oraz funkcjonalne w zakresie swojego przeznaczenia, tj. prowadzenia prac B+R. DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA (B+R) - działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.
DZIAŁANIE 1.2 RPO WD					
22	produkt	Liczba usług doradczych uzyskanych przez MŚP w wyniku realizacji projektu	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę uzyskanych usług doradczych przez MŚP.
22a	produkt	Liczba usług doradczych uzyskanych przez MŚP w wyniku realizacji projektu w tym MŚP z obszarów wiejskich	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę uzyskanych usług doradczych przez MŚP, mających swą siedzibę na obszarach wiejskich.

23	produkt	Liczba uzyskanych doradztw w zakresie B+R i innowacyjności w wyniku realizacji projektu	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę uzyskanych doradztw w zakresie B+R i innowacyjności.
24	produkt	Liczba wystaw, targów, misji, w których weźmie udział wnioskodawca w wyniku realizacji projektu	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę wystaw/targów/misji, w których weźmie udział MŚP.
25	produkt	Ilość udzielonych doradztw dla MŚP	szt.	dodatkowy	Wskaźnik przeznaczony dla Instytucji Otoczenia biznesu obrazujący liczbę usług doradczych wyświadczonych na rzecz przedsiębiorstw z sektora MŚP. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU – instytucje nie działające dla zysku, oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Oferta instytucji otoczenia biznesu obejmuje udzielanie informacji, szkolenia, doradztwo, usługi B+R itp. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy np. regionalne i lokalne agencje rozwoju, stowarzyszenia przedsiębiorców i osób działających na ich rzecz, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, firmy prywatne świadczące usługi dla przedsiębiorstw itd.
25a	produkt	Ilość udzielonych doradztw dla MŚP w tym MŚP z obszarów wiejskich	szt.	dodatkowy	Wskaźnik przeznaczony dla Instytucji Otoczenia biznesu obrazujący liczbę usług doradczych wyświadczonych na rzecz przedsiębiorstw z sektora MŚP, mających swą siedzibę na obszarach wiejskich. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU – instytucje nie działające dla zysku, oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Oferta instytucji otoczenia biznesu obejmuje udzielanie informacji, szkolenia, doradztwo, usługi B+R itp. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy np. regionalne i lokalne agencje rozwoju, stowarzyszenia przedsiębiorców i osób działających na ich rzecz, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, firmy prywatne świadczące usługi dla przedsiębiorstw itd.

336	produkt	Liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących realizacji projektu	szt.	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje ile środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych zostanie zakupionych przez przedsiębiorstwo w związku z realizowanym projektem. W rozumieniu Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 z późn. zm.:</p> <p>WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE – to zakupione przez przedsiębiorstwo, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby przedsiębiorstwa, w szczególności:</p> <p>a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje, b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, c) know-how.</p> <p>ŚRODKI TRWAŁE - to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby przedsiębiorstwa. Zalicza się do nich w szczególności:</p> <p>a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, c) ulepszenia w obcych środkach trwałych.</p>
26	produkt	Powierzchnia całkowita wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury na potrzeby realizacji projektu	m ²	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje całkowitą powierzchnię powstałej i zmodernizowanej w wyniku realizacji projektu infrastruktury służącej realizacji projektu. Wszelkie prace powinny być prowadzone zgodnie z unormowaniem w aktach prawnych regulujących daną dziedzinę działalności (np. prawo budowlane, itd.).</p>

337	produkt	Długość wybudowanych/ zmodernizowanych instalacji służących wdrożeniu projektu	m	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje długość wybudowanych i zmodernizowanych instalacji służących wdrożeniu projektu.</p> <p>INSTALACJA rozumiana, jako stacjonarna jednostka techniczna, w której prowadzona jest jedna lub większa ilość działalności oraz wszystkie inne bezpośrednio związane działania, które mają techniczny związek z działalnością prowadzoną w tym miejscu przez przedsiębiorcę.</p> <p>Instalacja jest jednostką techniczną, zawierającą drobiazgową listę rodzajów urządzeń, które należy traktować, jako taką właśnie jednostkę, zaprojektowaną i technicznie skonstruowaną w celu prowadzenia żądanych rodzajów działalności.</p> <p>Stacjonarna - znaczy, iż instalacja powinna być stacjonarna, jako całość - czyli nieprzenośna z jednej lokalizacji do drugiej – co jednakże nie wyklucza spod regulacji zakładu i urządzeń, które można użytkować w ramach instalacji jako sprzęt poruszający się.</p>
28	produkt	Liczba zaangażowanych w realizację projektu jednostek naukowych	szt.	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę zaangażowanych w realizację projektu jednostek naukowych.</p> <p>JEDNOSTKI NAUKOWE to prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619), c) instytuty badawcze, d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polską Akademię Umiejętności, f) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a-e, posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego, nadawany na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 473);

29	produkt	Liczba zaangażowanych w realizację projektu przedsiębiorstw	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę zaangażowanych w realizację projektu przedsiębiorstw. Za przedsiębiorstwo w działaniu 1.2, uznaje się osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą (na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej) lub podmiot prowadzący działalność gospodarczą zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.
DZIAŁANIE 5.1 RPO WD					
180	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z biomasy i/lub biogazu	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z biomasy i/lub biogazu. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
181	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii wodnej	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej z energii wodnej. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
182	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z energii geotermicznej	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii ciepłej z energii geotermicznej. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
352	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej i pozostałych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej z energii geotermicznej i pozostałych. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
353	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z energii wodnej i pozostałych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii ciepłej z energii wodnej i pozostałych. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
354	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z biomasy i/lub biogazu	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. kotłów) służących do produkcji energii elektrycznej i ciepłej z biomasy i/lub biogazu.
355	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. prądnic, turbin wodnych, pomp ciepła) służących do produkcji energii elektrycznej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych.

356	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. prądnic, turbin wodnych, pomp ciepła) służących do produkcji energii cieplnej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych.
DZIAŁANIE 5.3 RPO WD					
180	produkt	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy i/lub biogazu	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy i/lub biogazu. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
194	produkt	Liczba wybudowanych/przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w Kogeneracji	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych/przebudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów, urządzeń) służących do wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w Kogeneracji. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.
195	produkt	Liczba wybudowanych/przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę wybudowanych/przebudowanych w wyniku realizacji projektu jednostek (zespołów, urządzeń) służących do wytwarzania energii cieplnej. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu np. o protokół zdawczo-odbiorczy.

198	produkt	Długość wybudowanej/przebudowanej sieci ciepłowniczej	km	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje długość wybudowanej/przebudowanej sieci ciepłowniczej.</p> <p>PRZEBUDOWA - zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.) należy przez to rozumieć wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego.</p> <p>SIEĆ CIEPŁOWNICZA - jest to zespół urządzeń technicznych służących do transportu rurociągowego energii cieplnej od źródła ciepła do odbiorców, za pośrednictwem czynnika termodynamicznego (nośnika ciepła).</p> <p>PRZYŁĄCZE CIEPLNE – odcinek łączący sieć ciepłowniczą z budynkiem, doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła cieplnego.</p>
357	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej z biomasy	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje ilość zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. kotłów) służących do produkcji energii elektrycznej i cieplnej z biomasy.
358	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje ilość zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. prądnic, turbin wodnych, pomp ciepła) służących do produkcji energii elektrycznej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych.
359	produkt	Liczba zmodernizowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje ilość zmodernizowanych w wyniku realizacji projektu instalacji (np. prądnic, turbin wodnych, pomp ciepła) służących do produkcji energii cieplnej z energii wodnej, geotermicznej i pozostałych.

DZIAŁANIA 1.2, 5.1, 5.3 PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ I MIĘDZYREGIONALNEJ (M.IN. SEMINARIA, KONFERENCJE) W CELU ZAPEWNIENIA WYMIANY DOBRZYCH PRAKTYK ORAZ DOŚWIADCZEŃ

345	produkt	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć (m.in. seminariów i konferencji) z zakresu współpracy międzynarodowej	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę przedsięwzięć (w tym seminaria, konferencje) w ramach współpracy międzynarodowej (dot. tylko obszaru UE), zorganizowanych przez beneficjenta lub w których beneficjent uczestniczy. Tematyka powinna dot. zakresu danego Priorytetu/Działania, w ramach którego ogłoszony jest nabór na wnioski o dofinansowanie powyższych przedsięwzięć.
346	produkt	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć (m.in. seminariów i konferencji) z zakresu współpracy międzynarodowej	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę przedsięwzięć (w tym seminaria, konferencje) w ramach współpracy międzyregionalnej, zorganizowanych przez beneficjenta lub w których beneficjent uczestniczy. Tematyka powinna dot. zakresu danego Priorytetu/Działania, w ramach którego ogłoszony jest nabór na wnioski o dofinansowanie powyższych przedsięwzięć.
347	produkt	Liczba rozprowadzonych materiałów informacyjnych w ramach przedsięwzięć z zakresu współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę rozprowadzonych egzemplarzy materiałów informacyjnych podczas zorganizowanych przez beneficjenta przedsięwzięć z zakresu współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej (m.in. seminaria, konferencje).

SPOSÓB OBLICZANIA

W polu wartość bazowa należy wskazać zawsze wartość zero. Następnie należy określić, w jakich latach nastąpi osiągnięcie wartości wskaźnika. Rok n jest to rok, w którym projekt się rozpoczyna. Kolumna wartość docelowa powinna być sumą wartości przyjętych w poszczególnych latach realizacji projektu. Wskaźniki produktu powinny być wykazywane wyłącznie w okresie realizacji projektu.

PRZYKŁAD

Lp.	Wskaźnik	Sposób pomiaru	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok n	Rok n+1	Rok n+2	Rok n+3	Wartość docelowa
1	Liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących realizacji projektu w tym służących B+R		szt.	0	20	5	14	0	39

2	Powierzchnia całkowita wybudowanych/zmodernizowanych budynków/instalacji służących wdrożeniu projektu		m ²	0	700	0	0	0	700
---	---	--	----------------	---	-----	---	---	---	-----

WSKAŹNIKI REZULTATU

Wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom, następującym w trakcie oraz po realizacji projektu. Są one logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu. Dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły po zakończeniu realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową. Rezultat należy definiować jako bezpośredni i natychmiastowy wpływ realizowanego projektu na otoczenie społeczno-ekonomiczne, uzyskany w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu. **Wskaźniki rezultatu, co do zasady, powinny zostać osiągnięte do momentu zakończenia finansowej realizacji projektu.** Przez zakończenie finansowej realizacji projektu należy rozumieć datę poniesienia przez przedsiębiorstwo ostatniego wydatku w ramach projektu.

W przypadku wskaźników rezultatu, które mają pośredni wpływ na realizację celów projektu (np. zmiana efektywności energetycznej), a nie mogą zostać osiągnięte do momentu jego zakończenia ze względu na specyfikę, przewiduje się możliwość osiągnięcia wskaźnika bezpośrednio po tym terminie, nie później jednak, niż rok po zakończeniu realizacji inwestycji.

W ramach poszczególnych działań wdrażanych przez Dolnośląską Instytucję Pośredniczącą Wnioskodawcy mogą wybrać następujące wskaźniki rezultatu (w podziale na wskaźniki Regionalnego Programu Operacyjnego, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz dodatkowe wskaźniki):

Kod	Typ	Nazwa	Jednostka	Oznaczenie	Definicja
DZIAŁANIE 1.1 RPO WD					
6	rezultat	Liczba nowych produktów/usług powstałych w wyniku realizacji projektu	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę produktów i usług dotychczas nieoferowanych przez wnioskodawcę lub zasadniczo ulepszonych (kryterium jakościowe), które powstały w wyniku realizacji projektu.

6a	rezultat	Liczba nowych produktów/usług powstałych w wyniku realizacji projektu w tym: produktów/usług na nowy rynek zagraniczny	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę produktów i usług dotychczas nieoferowanych przez wnioskodawcę lub zasadniczo ulepszonych (kryterium jakościowe), które powstały w wyniku realizacji projektu z przeznaczeniem na nowy rynek zagraniczny.
332	rezultat	Liczba wdrożonych procesów zarządzania przedsiębiorstwem (np. produkcją, sprzedażą)	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę wdrożonych procesów zarządzania przedsiębiorstwem. PROCES ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM to system złożony z różnych elementów wzajemnie ze sobą powiązanych ze względu na założone cele. Proces jako wyodrębniona jednostka zarządzania przedsiębiorstwem bądź jego elementem mający na celu uzyskanie: - mierzalnych efektów na poziomie organizacji przedsiębiorstwa, - poprawy technologii produkcji lub wyrobu, - poprawy zarządzania relacjami z dostawcami lub z klientami.
333	rezultat	Liczba nowych produktów/usług świadczonych przez przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii informatycznych/informacyjnych	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę dotychczas nieoferowanych przez przedsiębiorstwa nowych produktów/usług z wykorzystaniem technologii informatycznych/informacyjnych, służących wszechstronnemu posługiwaniu się informacją. TECHNOLOGIA INFORMATYCZNA to technologiczne zastosowania informatyki w społeczeństwie.
7	rezultat	Liczba nowych produktów i wytworzonych technologii wprowadzonych na rynek	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę produktów dotychczas nieoferowanych i wytworzonych technologii dotychczas niestosowanych lub zasadniczo zmodyfikowanych wprowadzonych na rynek w wyniku realizacji projektu.
8	rezultat	Liczba nowych usług elektronicznych dla MŚP świadczonych przez wsparte przedsiębiorstwa	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę nowych usług elektronicznych dla MŚP. USŁUGI ELEKTRONICZNE – to usługi świadczone za pomocą Internetu lub podobnej sieci elektronicznej, których świadczenie z natury zależne jest od technologii informatycznej/informacyjnej. Efektem świadczenia usługi elektronicznej musi być produkt cyfrowy. PRODUKT CYFROWY to informacja lub zbiór informacji zapisanych cyfrowo, będących przedmiotem działalności gospodarczej np. oprogramowanie, strona internetowa, plik graficzny.

334	rezultat	Liczba nowych miejsc noclegowych powstałych w wyniku realizacji projektu	szt.	dotatkowy	Wskaźnik obrazuje ilość nowych miejsc noclegowych powstałych w wyniku realizacji projektu. PRZEZ UTWORZENIE NOWEGO MIEJSCA NOCLEGOWEGO rozumiane jest utworzenie nowej jednostki (miejsca noclegowego), zgodnej swym standardem do obowiązującego w danym obiekcie, bądź zgodnym ze standardem przewidzianym do osiągnięcia w wyniku realizacji projektu.
11	rezultat	Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki	tony/rok	MRR	Wskaźnik obrazuje zmianę wielkości emisji dwutlenku siarki w wyniku realizacji projektu. Wykazując zmianę emisji zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki należy odnieść się do emisji w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość emisji, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając wszystkie zakupione jednostki i procesy. Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.
12	rezultat	Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: tlenu azotu	tony/rok	MRR	Wskaźnik obrazuje zmianę wielkości emisji tlenu azotu w wyniku realizacji projektu. Wykazując zmianę emisji zanieczyszczeń powietrza: tlenu azotu należy odnieść się do emisji w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość emisji, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając wszystkie zakupione jednostki i procesy. Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.
13	rezultat	Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: pyłów	tony/rok	MRR	Wskaźnik obrazuje zmianę wielkości emisji pyłów w wyniku realizacji projektu. Wykazując zmianę emisji zanieczyszczeń powietrza: pyłów należy odnieść się do emisji w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość emisji, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając wszystkie zakupione jednostki i procesy. Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.

14	rezultat	Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku węgla	tony/rok	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje zmianę wielkości emisji dwutlenku węgla w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Wykazując zmianę emisji zanieczyszczeń dwutlenku węgla należy odnieść się do zużycia w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość zużycia, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając wszystkie zakupione jednostki. Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.</p>
15	rezultat	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	tony/rok	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje zmianę ilości wytwarzanych odpadów w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Wykazując zmianę ilości wytwarzanych odpadów należy odnieść się do ilości wytwarzanych odpadów w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość wytworzenia, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając potencjalne wytwarzanie odpadów w nowym procesie produkcyjnym (należy uwzględnić wszystkie zakupione jednostki i procesy). Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.</p>
16	rezultat	Zmiana ilości zużycia wody	m ³ /rok	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje zmianę ilości zużycia wody w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Wykazując zmianę ilości zużycia wody należy odnieść się do pomiarów zużycia w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość zużycia, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając potencjalne zużycie wody w nowym procesie produkcyjnym, zgodnie z parametrami podanymi przez producentów urządzeń (należy uwzględnić wszystkie zakupione jednostki). Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.</p>
17	rezultat	Zmiana ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia	m ³ /rok	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje zmianę ilości wytwarzanych ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Wykazując zmianę ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia należy odnieść się do pomiarów wytworzenia w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość wytworzenia, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji (należy uwzględnić wszystkie zakupione jednostki). Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.</p>

335	rezultat	Zmiana efektywności energetycznej	%	dodatkowy	<p>EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA rozumiana jako oszczędne i efektywne korzystanie z energii.</p> <p>Ponadto, aby stwierdzić, że urządzenie bądź instalacja spełnia zasadę efektywności energetycznej musi być zgodne z zapisami art. 52 Prawo Energetyczne.</p> <p>Wykazując zmianę efektywności energetycznej należy odnieść się do zużycia w okresie ostatnich 12 miesięcy (może być okres 12 m-cy od daty ogłoszenia konkursu) wykazując wartość zużycia, a następnie dokonać porównania w odniesieniu do planowanej inwestycji, uwzględniając wszystkie zakupione jednostki. Wartość należy podać we właściwych jednostkach technicznych.</p>
18	rezultat	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę utworzonych w wyniku realizacji projektu miejsc pracy w zakresie B+R.</p> <p>Aby można uznać wskaźnik za osiągnięty powstałe miejsca pracy muszą spełniać następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muszą być bezpośrednio związane z B+R • muszą być utworzone bezpośrednio w efekcie realizacji projektu, • muszą zostać utworzone najpóźniej do końca fazy operacyjnej projektu (tj. do 12 miesięcy od momentu złożenia wniosku beneficjenta o płatność końcową), • zatrudnienie pracowników musi nastąpić w oparciu o umowę o pracę (nie dopuszczalne są inne formy zatrudnienia pracowników) • musi być zachowana trwałość projektu w przypadku nowoutworzonych miejsc pracy okres trwałości wynosi co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu). <p>Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC – oryg. FTE „Full Time Equivalent”), przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek.</p>

18a	rezultat	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R w tym: kobiety	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę utworzonych w wyniku realizacji projektu miejsc pracy w zakresie B+R (dotyczy wyłącznie zatrudnienia kobiet)</p> <p>Aby można uznać wskaźnik za osiągnięty powstałe miejsca pracy muszą spełniać następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muszą być bezpośrednio związane z B+R • muszą być utworzone bezpośrednio w efekcie realizacji projektu, • muszą zostać utworzone najpóźniej do końca fazy operacyjnej projektu (tj. do 12 miesięcy od momentu złożenia wniosku beneficjenta o płatność końcową), • zatrudnienie pracowników musi nastąpić w oparciu o umowę o pracę (niedopuszczalne są inne formy zatrudnienia pracowników) • musi być zachowana trwałość projektu w przypadku nowoutworzonych miejsc pracy okres trwałości wynosi co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu). <p>Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC – oryg. FTE „Full Time Equivalent”), przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek.</p>
20	rezultat	Liczba utworzonych miejsc pracy w MŚP (brutto)	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę etatów utworzonych w efekcie realizacji projektu.</p> <p>Liczba pracowników wykazywana jest w ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC - org. FTE „Full Time Equivalent”).</p> <p>Liczone są wyłącznie miejsca pracy, które mogą zostać przeliczone na odpowiednią część FTE (wyłącznie na podstawie umowy o pracę).</p> <p>Wskaźnik rezultatu będzie także liczony w odniesieniu do tymczasowych miejsc pracy, które powstały w wyniku realizacji projektu, a które po jego zakończeniu (okres trwałości) zostały zmienione na stałe miejsca pracy liczone w FTE.</p>

20a	rezultat	Liczba utworzonych miejsc pracy w MŚP (brutto) w tym kobiety	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę etatów utworzonych w efekcie realizacji projektu (dotyczy wyłącznie zatrudnienia kobiet).</p> <p>Liczba pracowników wykazywana jest w ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC - org. FTE „Full Time Equivalent”).</p> <p>Liczone są wyłącznie miejsca pracy, które mogą zostać przeliczone na odpowiednią część FTE (wyłącznie na podstawie umowy o pracę).</p> <p>Wskaźnik rezultatu będzie także liczony w odniesieniu do tymczasowych miejsc pracy, które powstały w wyniku realizacji projektu, a które po jego zakończeniu (okres trwałości) zostały zmienione na stałe miejsca pracy liczone w FTE.</p>
20b	rezultat	Liczba utworzonych miejsc pracy w MŚP (brutto) w tym na obszarach wiejskich	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę etatów utworzonych w efekcie realizacji projektu (dotyczy wyłącznie zatrudnienia na obszarach wiejskich).</p> <p>Liczba pracowników wykazywana jest w ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC - org. FTE „Full Time Equivalent”).</p> <p>Liczone są wyłącznie miejsca pracy, które mogą zostać przeliczone na odpowiednią część FTE (wyłącznie na podstawie umowy o pracę).</p> <p>Wskaźnik rezultatu będzie także liczony w odniesieniu do tymczasowych miejsc pracy, które powstały w wyniku realizacji projektu, a które po jego zakończeniu (okres trwałości) zostały zmienione na stałe miejsca pracy liczone w FTE.</p>

21	rezultat	Liczba wdrożonych wyników prac B+R	szt.	MRR	<p>Wskaźnik obrazuje liczba wdrożonych wyników prac B+R.</p> <p>WDROŻENIE rozumiane jako etap procesu innowacji, którego celem jest przygotowanie produktu/usługi do wprowadzenia na rynek lub uruchomienie na skalę przemysłową produkcji nowego wyrobu/usługi lub wprowadzenie nowej technologii. W ramach prac wdrożeniowych realizowane są m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocena technologii z punktu widzenia jej przydatności ekonomicznej, • opracowanie właściwej technologii wytwarzania i dokumentacji produkcyjnej, • weryfikacja przez produkcję małych ilości nowego produktu o charakterze pilotażowym, • określenie i zlecenie badań jakościowych (próba typu, badania ekologiczne, możliwość dopuszczenia wyrobu na rynek, itp.), • ustalenie prawnych zasad przejmowania projektu przez producenta (patent, licencja, know-how, itp.). <p>BADANIA NAUKOWE:</p> <p>a) badania podstawowe — oryginalne prace badawcze eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie,</p> <p>b) badania stosowane — prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,</p> <p>c) badania przemysłowe — badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług lub wprowadzania znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów i usług; badania te obejmują tworzenie elementów składowych systemów złożonych, szczególnie do oceny przydatności technologii rodzajowych, z wyjątkiem prototypów objętych zakresem prac rozwojowych.</p>
----	----------	------------------------------------	------	-----	--

DZIAŁANIE 1.2 RPO WD

30	rezultat	Liczba wdrożeń w wyniku uzyskanego doradztwa w ramach projektu.	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę wdrożeń w wyniku uzyskanego w ramach projektu doradztwa. WDROŻENIE rozumiane jako etap procesu innowacji, którego celem jest przygotowanie produktu/usługi do wprowadzenia na rynek lub uruchomienie na skalę przemysłową produkcji nowego wyrobu/usługi, wprowadzenie nowej technologii (lub uzyskanie certyfikatu jakości w przypadku Schematu 1.2.A RPO WD).
31	rezultat	Liczba podpisanych kontraktów handlowych	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę podpisanych kontraktów handlowych (umów, porozumień) przez MŚP.
31a	rezultat	Liczba podpisanych kontraktów handlowych w tym zagranicznych	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę podpisanych zagranicznych kontraktów handlowych (umów, porozumień) przez MŚP.
33	rezultat	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez IOB	szt.	MRR	Wskaźnik obrazuje liczbę przedsiębiorstw, które skorzystały z usług Instytucji Otoczenia Biznesu. Definicja przedsiębiorstwa zgodna z art. 1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. Definicja IOB zgodna z rozporządzeniem MRR z dnia 20.05.2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału Instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych. INSTYTUCJA OTOCZENIA BIZNESU - mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, a także przedsiębiorca inny niż mikro, mały i średni przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.
34	rezultat	Liczba świadczonych nowych usług w wyniku realizacji projektu	szt.	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje liczbę usług dotychczas nieoferowanych przez przedsiębiorcę lub zasadniczo ulepszonych (kryterium jakościowe) powstałych w wyniku realizacji projektu.

DZIAŁANIE 5.1 RPO WD

183	rezultat	Dodatkowa roczna produkcja energii ze źródeł odnawialnych	MWh/rok	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje ilość wytworzonej energii ze źródeł odnawialnych powstałej w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku po zakończeniu projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>
184	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych	MW	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje wielkość dodatkowej mocy produkcji energii (elektrycznej i cieplnej) ze źródeł odnawialnych dostępnej w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku kalendarzowego po zakończeniu projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>

185	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych - energia wodna i geotermalna	MW	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje wielkość dodatkowej mocy produkcji energii (elektrycznej i ciepłej) ze źródeł odnawialnych - energia wodna i geotermalna, dostępnej w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>
DZIAŁANIE 5.3 RPO WD					
183	rezultat	Dodatkowa roczna produkcja energii ze źródeł odnawialnych	MWh/rok	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje ilość wytworzonej energii ze źródeł odnawialnych powstałej w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku po zakończeniu projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>

184	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych	MW	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje wielkość dodatkowej mocy produkcji energii (elektrycznej i ciepłej) ze źródeł odnawialnych dostępnej w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku kalendarzowego po zakończeniu projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>
185	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych - energia wodna i geotermalna	MW	RPO	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Wskaźnik obrazuje wielkość dodatkowej mocy produkcji energii (elektrycznej i ciepłej) ze źródeł odnawialnych - energia wodna i geotermalna, dostępnej w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące produkcji energii przedstawione przez beneficjenta.</p>
185a	rezultat	Liczba energii dostarczonej do sieci	MWh/rok	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje ilość energii, która zostanie dostarczona do sieci w wyniku realizacji projektu.</p> <p>Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o dane dotyczące sprzedaży energii przedstawione przez beneficjenta.</p>

200	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii	MW	dodatkowy	Wskaźnik obrazuje dodatkową moc produkcji energii (elektrycznej i ciepłej) dostępną w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku kalendarzowego po zakończeniu projektu. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie na podstawie oświadczenia beneficjenta (specjalistyczna aparatura pomiaru produkcji energii).
200a	rezultat	Dodatkowa moc produkcji energii w tym ze źródeł odnawialnych	MW	dodatkowy	<p>ODNAWIALNE ŹRÓDŁO ENERGII - źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (definicja zgodna z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne).</p> <p>Dodatkowa moc produkcji energii (elektrycznej i ciepłej) ze źródeł odnawialnych dostępna w wyniku realizacji projektu w okresie pełnego roku kalendarzowego po zakończeniu projektu. Weryfikacja wskaźnika dokonywana będzie na podstawie oświadczenia beneficjenta (specjalistyczna aparatura pomiaru produkcji energii).</p>
201	rezultat	Liczba użytkowników podłączonych do wybudowanej/zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	szt.	dodatkowy	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę użytkowników podłączonych do wybudowanej lub zmodernizowanej w wyniku realizacji projektu sieci ciepłowniczej</p> <p>UŻYTKOWNIK SIECI CIEPŁOWNICZEJ - każdy, kto otrzymuje lub pobiera energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem ciepłowniczym lub dokonuje zakupu energii na własny użytek lub w celu ich zużycia w gospodarstwie domowym.</p> <p>MODERNIZACJA - poprzez modernizację rozumie się rozbudowę, przebudowę lub nadbudowę obiektu budowlanego podnoszącą standard obiektu, która nie polega wyłącznie na odtworzeniu stanu pierwotnego (zgodnie z definicją zawartą w RPO WD 2007-2013).</p>

WSZYSTKIE DZIAŁANIA RPO WD (z wyłączeniem Priorytetu 10)

330	rezultat	Liczba bezpośrednich utworzonych miejsc pracy	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę utworzonych w wyniku realizacji projektu miejsc pracy</p> <p>Aby można uznać wskaźnik za osiągnięty powstałe miejsca pracy muszą spełniać następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muszą być utworzone bezpośrednio w efekcie realizacji projektu, • muszą zostać utworzone najpóźniej do końca fazy operacyjnej projektu (tj. do 12 miesięcy od momentu złożenia wniosku beneficjenta o płatność końcową), • zatrudnienie pracowników musi nastąpić w oparciu o umowę o pracę (nie dopuszczalne są inne formy zatrudnienia pracowników) • musi być zachowana trwałość projektu w przypadku nowoutworzonych miejsc pracy okres trwałości wynosi, co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu). <p>Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC – oryg. FTE „Full Time Equivalent”), przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek.</p>
331	rezultat	Liczba bezpośrednich utworzonych miejsc pracy w tym: kobiety	etat	RPO	<p>Wskaźnik obrazuje liczbę utworzonych w wyniku realizacji projektu miejsc pracy (dotyczy wyłącznie zatrudnienia kobiet).</p> <p>Aby można uznać wskaźnik za osiągnięty powstałe miejsca pracy muszą spełniać następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muszą być utworzone bezpośrednio w efekcie realizacji projektu, • muszą zostać utworzone najpóźniej do końca fazy operacyjnej projektu (tj. do 12 miesięcy od momentu złożenia wniosku beneficjenta o płatność końcową), • zatrudnienie pracowników musi nastąpić w oparciu o umowę o pracę (nie dopuszczalne są inne formy zatrudnienia pracowników) • musi być zachowana trwałość projektu w przypadku nowoutworzonych miejsc pracy okres trwałości wynosi co najmniej 2 lata od daty utworzenia danego miejsca pracy (etatu). <p>Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy (EPC – oryg. FTE „Full Time Equivalent”), przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek.</p>

DZIAŁANIA 1.2, 5.1, 5.3 PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ I MIĘDZYREGIONALNEJ (M.IN. SEMINARIA, KONFERENCJE) W CELU ZAPEWNIENIA WYMIANY DOBRYCH PRAKTYK ORAZ DOŚWIADCZEŃ

348	rezultat	Liczba uczestników przedsięwzięć z zakresu współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej	osoby	dodatkový	Wskaźnik obrazuje liczbę osób uczestniczących w przedsięwzięciach (w tym seminaria, konferencje) w ramach współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej, zorganizowanych przez beneficjenta lub, w przypadku gdy beneficjent jest uczestnikiem, a nie organizatorem/współorganizatorem, liczba osób delegowanych ze strony beneficjenta do wzięcia udziału w przedsięwzięciu.
-----	----------	---	-------	-----------	--

SPOSÓB OBLICZANIA

W polu wartość bazowa należy wskazać zawsze wartość zero, a faktyczna wartość bazowa powinna zostać wskazana w pkt. VI 1 wniosku o dofinansowanie w kolumnie *Sposób pomiaru* lub w pkt. VI 2 wniosku o dofinansowanie *Sposób monitorowania i pomiaru osiągniętych wskaźników*. Następnie należy określić, w jakich latach nastąpi osiągnięcie wartości wskaźnika. Rok n jest to rok, w którym projekt się rozpoczyna. Natomiast wartość docelowa jest różnicą pomiędzy wartością bazową, a sumą wartości wykazanych w latach n (rok rozpoczęcia inwestycji), n+1, n+2, itd. W przypadku, gdy w przeciągu kilku lat wartość wskaźnika będzie utrzymana na tym samym poziomie, wtedy należy wykazać wartość tylko w jednym roku, a w następnych kolumnach wpisać 0. Gdy wartości wskaźnika są różne, wtedy należy przyporządkować rzeczywiste wartości zmniejszenia lub zwiększenia w odniesieniu do poszczególnych lat realizacji projektu.

PRZYKŁAD

Przykład 1, wiersz 1

Zmiana ilości wytwarzanych odpadów – wartość bazowa 100 ton (wyrażona w pkt. VI 1 wniosku w polu *Sposób pomiaru* lub w pkt. VI 2 wniosku o dofinansowanie *Sposób monitorowania i pomiaru osiągniętych wskaźników*), w roku n nastąpi zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów o 40 ton. Wartość docelowa wyniesie więc 60 ton (wartość bazowa 100 ton – zmniejszenie wytwarzanych odpadów o 40 ton).

Przykład 2, wiersz 2

Zmiana ilości wytwarzanych odpadów – wartość bazowa 100 ton (wyrażona w pkt. VI 1 wniosku w polu *Sposób pomiaru* lub w pkt. VI 2 wniosku o dofinansowanie *Sposób monitorowania i pomiaru osiągniętych wskaźników*), w roku n nastąpi zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów o 30 ton, w roku n+1 o kolejne 5 ton oraz w roku n+2 o następne 10 ton. Wartość docelowa wyniesie więc 55 ton (wartość bazowa 100 ton – zmniejszenie wytwarzanych odpadów o 45 ton).

Lp.	Wskaźnik	Sposób pomiaru	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok n	Rok n+1	Rok n+2	Rok n+3	Wartość docelowa
1.	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów		tony	0	40	0	0	0	60
2.	Zmiana ilości wytwarzanych odpadów		tony	0	30	5	10	0	55

WYBÓR WSKAŹNIKÓW:

Każdy Beneficjent sporządzając wniosek o dofinansowanie projektu, zawiera w nim wskaźniki, jakie zobowiązuje się osiągnąć podczas realizacji projektu. Tak, więc **Beneficjent wybiera wskaźniki, które zamierza monitorować, już w momencie przygotowywania wniosku o dofinansowanie.**

Dobierając wskaźniki należy obligatoryjnie wybrać co najmniej **jeden wskaźnik produktu lub rezultatu oznaczony symbolem MRR** oraz co najmniej **jeden wskaźnik produktu lub rezultatu oznaczony symbolem RPO**. Jeżeli użycie tych wskaźników jest niemożliwe lub niecelowe należy skorzystać z dodatkowych wskaźników z listy.

Najczęściej popełniane błędy w zakresie wskaźników realizacji celów projektu

Na etapie tworzenia wniosku o dofinansowanie:

Błędy rachunkowe i metodologiczne - wartość docelowa wskaźnika nie stanowi sumy wartości z poszczególnych lat

Co do zasady wartość bazowa wskaźnika powinna zawsze wynosić „0”, wartość docelowa powinna stanowić sumę wartości z poszczególnych lat realizacji projektu, a w poszczególnych latach powinny być umieszczane wartości bezwzględne (nie narastająco - patrz przykłady str. 11)

Okres osiągnięcia wskaźnika nie pokrywa się z okresem realizacji projektu

Co do zasady wskaźniki produktu i rezultatu muszą zostać osiągnięte do momentu zakończenia realizacji projektu. Jednak w przypadku niektórych wskaźników rezultatu, np. obrazujących zmianę emisji pewnego czynnika do środowiska, okres osiągnięcia wskaźnika może wynosić do 12 miesięcy od zakończenia realizacji projektu.

Brak wskaźników obrazujących cele projektu

Wskaźniki powinny być ściśle powiązane z zakładanymi celami, jakie przedsiębiorstwo chce osiągnąć dzięki realizacji projektu. Jeśli zamierza zakupić środki trwałe, powinien wybrać wskaźnik: Liczba zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących realizacji projektu, jeśli zamierza utworzyć dział B+R – powinien wybrać wskaźnik: Liczba uruchomionych i/lub zmodernizowanych działów B+R w przedsiębiorstwie itd.

Błędnie przedstawiane wskaźniki obrazujące wzrost lub spadek jakiegoś czynnika np. zmiana ilości wytwarzanych odpadów, zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza, wzrost efektywności energetycznej

W takim przypadku należy w polach opisowych zamieścić informacje o poziomie danego zjawiska przed realizacją projektu np. ilości wytwarzanych obecnie odpadów oraz podać dokładną metodologię, jaką będzie stosował Beneficjent, aby zmierzyć wartość wskaźnika (patrz str. 27). Należy pamiętać, iż wszystkie wskaźniki muszą być mierzalne i możliwe do zweryfikowania.

Błędnie definiowane wskaźniki zatrudnienia

Ogólne wskaźniki obrazujące przyrost ilości miejsc pracy, zawierają wskaźniki dodatkowe, których celem jest zobrazowanie wpływu projektu na politykę horyzontalną Unii Europejskiej np. politykę równości szans, w której zakres wchodzi wyrównywanie szans na rynku pracy.

W przypadku, gdy Wnioskodawca zadeklaruje utworzenie 2 miejsc pracy na terenach wiejskich wówczas, oprócz wskaźnika oznaczonego kodem 20b „Liczba utworzonych miejsc pracy w MŚP (brutto) w tym na obszarach wiejskich”, konieczne jest wybranie wskaźnika głównego, oznaczonego kodem 20 „Liczba utworzonych miejsc pracy w MŚP (brutto)”.

Błędnie definiowane wartości bazowe wskaźników

Co do zasady wartość bazowa wskaźnika powinna zawsze wynosić „0”. Tylko w przypadku niektórych wskaźników ze względu na ich charakter konieczne jest określenie wartości wyjściowej, od której liczony będzie przyrost lub spadek. Dotyczy to głównie wskaźników rezultatu (patrz str. 27).

W takim przypadku – wartość wyjściowa (bazowa) powinna być określona w polach opisowych np. w polu sposób monitorowania i pomiaru osiągniętych wskaźników.

Zbyt lakoniczne opisy dotyczące sposobu pomiaru wskaźników

Wszystkie wskaźniki muszą być mierzalne i możliwe do zweryfikowania. Nie należy wybierać wskaźników zbyt skomplikowanych, niemożliwych do policzenia i sprawdzenia. W przypadku bardziej złożonych wskaźników Wnioskodawcy powinni dokładnie i w sposób czytelny przedstawić metodologię, jaką zastosowali przy pomiarze wielkości wskaźnika.

Rozbieżność jednostki miary wskaźnika

Wartość bazowa wyrażona jest w innej jednostce miary niż wartość docelowa np. wartość bazowa w tonach wartość docelowa w procentach.
W takiej postaci wskaźnik nie spełnia swojej podstawowej roli, i nie nadaje się do oceny projektu.

Na etapie realizacji i rozliczania projektu:

Błędy podczas realizacji projektu najczęściej są konsekwencją błędnego planowania i braku świadomości, że z osiągnięcia zaplanowanych we wniosku wskaźników będzie trzeba się bardzo skrupulatnie rozliczyć. Bardzo często we wniosku o dofinansowanie deklarowana wartości wskaźników jest przeszacowana, tak aby projekt dobrze wyglądał podczas oceny.

Zawyżanie deklarowanej do osiągnięcia wartości wskaźników (np. wskaźniki związane z zatrudnieniem)

Wnioskodawcy we wnioskach o dofinansowanie deklarują wartości wskaźników, jakich nie są w stanie osiągnąć, a ponadto tak wysokie wartości wskaźników nie mają logicznego uzasadnienia. Dotyczy to przede wszystkim wskaźników rezultatu (najczęściej wskaźnika ilości utworzonych miejsc pracy). Należy ostrożnie szacować możliwą do osiągnięcia wartość wskaźników.

Beneficjenci podczas realizacji projektu nie trzymają się przyjętej we wniosku o dofinansowanie metodologii monitorowania obliczania wskaźników, co powoduje rozbieżności między wartościami zawartymi we wniosku i rzeczywistą realizacją projektu

Modelowym przykładem jest wskaźnik „Powierzchnia całkowita wybudowanych/zmodernizowanych budynków służących wdrożeniu projektu”, gdzie zamiast powierzchni w m² Beneficjenci podają powierzchnie po obrysie budynku.